

ΤΟ ΔΙΟΡΘΟΔΟΕΟΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ
ΕΝ Τῇ ΟΡΘΟΔΟΞῃ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(Ρόδος, 30 Ὀκτωβρίου — 7 Νοεμβρίου 1988)

ΥΠΟ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τὸ Γ' Κείμενον τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (28 Ὀκτωβρίου—6 Νοεμβρίου 1986), ὅπερ ἀναφέρεται εἰς τὰς «σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον», ἐν τῇ παραγράφῳ ΣΤ' αὐτοῦ ἀναφέρει, ὅτι «...ἡ Διάσκεψις συνιστᾷ τὴν μελέτην τοῦ θέματος τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν ὑπὸ διορθοδόξου ἐπιτροπῆς διὰ τὴν προβολὴν τῆς ἐπ' αὐτοῦ διορθοδόξου διδασκαλίας εἰς πάντας τοὺς διαλόγους μετὰ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, αἱ ὁποῖαι προβαίνουν εἰς τὴν χειροτονίαν τῶν γυναικῶν».

Συνωδὰ τῇ ἀποφάσει ταύτῃ τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀπὸ 30ῆς Ὀκτωβρίου μέχρις 7ης Νοεμβρίου 1988 διοργανώσεως ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ρόδου Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀντιπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ εἰδικοὶ ὀρθόδοξοι ἐπιστήμονες ἐξήτασαν καὶ προέβαλον τὴν θέσιν τῆς γυναικὸς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν μακραίωνα Ὁρθόδοξον Παράδοσιν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν. Γλῶσσαι τοῦ Συνεδρίου ἦσαν ἡ Ἑλληνική, ἡ Ρωσική, ἡ Ἀγγλική καὶ ἡ Γαλλική.

Συμφώνως πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καταρτισθέντα ἐκ τῶν προτέρων κατάλογον τῶν πρὸς συμμετοχὴν ὀρισθέντων ἢ κληθέντων, αἱ μετασχόντες τοῦ Συνεδρίου ἦσαν οἱ ἐξῆς:

Ι. Ἀντιπρόσωποι Ἐκκλησιῶν.

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον: Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων Δρ Χρυσόστομος, Καθηγητῆς, Κωνσταντινούπολις, Τουρκία.

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας: Ἐλλογ. Κων/νος Πάτελος, Καθηγητῆς, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.

Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας: (Δὲν ἐστάλη ἀντιπρόσωπος).

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων: (Δὲν ἐστάλη ἀντιπρόσωπος).

Πατριαρχεῖον Μόσχας: Αἰδ. Πρωτ. Vitali Boronov, Καθηγητῆς, Μόσχα, ΕΣΣΔ.

Πατριαρχεῖον Σερβίας: Θεοφ. Ἐπίσκοπος Βουδιμίνας Δανιήλ, Βελιγράδιον, Γιουγκοσλαβία.

Πατριαρχεῖον Ρουμανίας: Αἰδ. Κωνσταντῖνος Galeriu, Καθηγητῆς (ἀντιπρόσωπος καὶ ὁμιλητῆς), Βουκουρέστιον, Ρουμανία.

Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας: Πανος. Ἀρχιμ. Κύριλλος, Σόφια, Βουλγαρία.

Ἐκκλησία Κύπρου: Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλαμῖνος Βαρνάβας, Λευκωσία, Κύπρος.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος: Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος, Πρέβεζα, Ἑλλάς.

Ἐκκλησία Πολωνίας: Ἐλλογ. Δρ. Mikolaj Kozlowski, Βαρσοβία, Πολωνία.

Ἐκκλησία Γεωργίας: Σεβ. Μητροπολίτης Σουχούμης καὶ Ἀμπκαζέτι Δαυτδ, Τιφλίς, Γεωργία, ΕΣΣΔ.

Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας: Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μοραβίας Δρ Χριστόφορος, Πράγα, Τσεχοσλοβακία.

Ἐκκλησία Φινλανδίας: Αἰδ. Jarmo Hakkarainen, Καθηγητῆς, Κουόπιο, Φινλανδία.

ΙΙ. Εἰδικοὶ Ἐπιστήμονες.

Πανος. Ἀρχιμ. Κύριλλος Ἀργέντης, Μασσαλία, Γαλλία.

Ἐλλογ. Δρ Ἀθανάσιος Ἀρβανίτης, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.

Ἐλλογ. Δρ Εὐαγγελία Βαρελλᾶ, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας Δρ. Βαρθολομαῖος, Κωνσταντινούπολις, Τουρκία.

Ἐλλογ. Elisabeth Behr-Sigel, Καθηγήτρια, Παρίσιον, Γαλλία.

Πανοσ. Σύγκελος Irenej Boulovic, Καθηγητῆς (ὁμιλητῆς), Βελιγράδιον, Γιουγκοσλαυτα.

Αἰδ. Πρωτ. Ἀλκιβιάδης Καλύβας, Καθηγητῆς, Μπουκλαίν, Η.Π.Α.

Ἑλλογ. Αἰκατερίνη Χιωτέλη, Καθηγήτρια, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.

Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου Δρ Χρυσόστομος, Καθηγητῆς, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.

Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας Δρ Δαμασκηνός, Καθηγητῆς, Γενεύη, Ἑλβετία.

Αἰδ. Πρωτ. Δρ Γεώργιος Δράγας, Καθηγητῆς, Ντάραμ, Ἀγγλία.

Ὅσιωτάτη Μοναχὴ, Ἑμμέλεια, Ρόδος, Ἑλλάς.

Ἑλλογ. John Erickson, Καθηγητῆς, Νέα Ὑόρκη, ΗΠΑ.

Σεβ. Μητροπολίτης Πέργης Δρ Εὐάγγελος, Κωνσταντινούπολις, Τουρκία.

Ἑλλογ. Δρ Κυριακὴ Fitzgerald, Καθηγήτρια (ὁμιλήτρια), Βοστώνη, ΗΠΑ.

Ἑλλογ. Ἰωάννης Φουντούλης, Καθηγητῆς, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Σεβ. Μητροπολίτης Κολωνίας Δρ Γαβριήλ, Κωνσταντινούπολις, Τουρκία.

Ἑλλογ. Βασίλειος Γιούλτσης, Καθηγητῆς, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Ἑλλογ. Elaine Gounaris Hanna, Νέα Ὑόρκη, ΗΠΑ.

Ἑλλογ. Frieda Haddad, Καθηγήτρια (ὁμιλήτρια), Λίβανος.

Αἰδ. Πρωτ. Στυλιανός Χάρακας, Καθηγητῆς, Μπουκλαίν, ΗΠΑ.

Ἑλλογ. Βασίλειος Σταυρίδης, Καθηγητῆς, Κωνσταντινούπολις, Τουρκία.

Ἑλλογ. Françoise Jeanlin, Καθηγήτρια (ὁμιλήτρια), Παρίσιοι, Γαλλία.

Ἑλλογ. Nicolas Lossky, Καθηγητῆς, Παρίσιοι, Γαλλία.

Ἑλλογ. Ἰωάννης Καλογήρου, Καθηγητῆς, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Ἑλλογ. Δρ Δήμητρα Κούκουρα, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Πανοσ. Ἀρχιμ. Κύριλλος, Ἑσσεξ, Ἀγγλία.

Πανοσ. Ἀρχιμ. Δρ Γεννάδιος Λυμούρης, Καθηγητῆς, Στρασβοῦργο-Γαλλία, Γενεύη-Ἑλβετία.

Αἰδ. Θωμᾶς Fitzgerald, Καθηγητῆς, Βοστώνη, ΗΠΑ.

- Ὅσιωτάτη Μοναχὴ Μακρίνα, Ἀλεξανδρούπολις, Ἑλλάς.
 Πανοσ. Ἀρχιμ. Δρ Μερίτων Καρᾶς, Κωνσταντινούπολις,
 Τουρκία.
 Ἑλλογ. Ἀλίκη Μωραϊτίνη, Γενεύη, Ἑλβετία.
 Ὅσιωτάτη Μοναχὴ Nazaria Nita, Βουκουρέστιον, Ρουμανία.
 Ἐντιμολ. Ἀρχων Δρ Ἀλέξανδρος Παπαδερός, Κρήτη,
 Ἑλλάς.
 Ἑλλογ. Pirko Pentila - Hintunen, Ἑλσίγκι, Φινλανδία.
 Ἑλλογ. Stefanka Petrova, Σόφια, Βουλγαρία.
 Ἑλλογ. Βλάσιος Φειδᾶς, Καθηγητὴς (ὁμιλητὴς), Ἀθῆναι,
 Ἑλλάς.
 Ἑλλογ. Στέλλα Πλευράκη, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.
 Αἰδ. Πρωτ. Ἰωάννης Ρωμανίδης, Καθηγητὴς, Ἀθῆναι,
 Ἑλλάς.
 Ἑλλογ. Eva Suvarsky, Καθηγήτρια, Πράγα, Τσεχοσλοβακία.
 Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Συμεών, Κωνσταντινού-
 πολις, Τουρκία.
 Ἑλλογ. Constance Tarasar, Νέα Ὑόρκη, ΗΠΑ.
 Ἑλλογ. Εὐάγγελος Θεόδωρου, Καθηγητὴς (ὁμιλητὴς),
 Ἀθῆναι, Ἑλλάς.
 Ὅσιωτάτη Μοναχὴ Θεολογία, Ἀλεξανδρούπολις, Ἑλλάς.
 Αἰδ. Πρωτ. Δρ Γεώργιος Τσέτσης, Γενεύη, Ἑλβετία.
 Αἰδ. Ἱερομόναχος Τύχων, Καρυαί, Ἑλλάς.
 Ἑλλογ. Χρήστος Βούλγαρης, Καθηγητὴς (ὁμιλητὴς),
 Ἀθῆναι, Ἑλλάς.
 Ἑλλογ. Ivan Dimitrov Zelev, Καθηγητὴς, Σόφια,
 Βουλγαρία.

III. Ἱερὰ Μητρόπολις Ρόδου.

- Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου Ἀπόστολος, Ρόδος, Ἑλλάς.
 Πανοσ. Ἀρχιμ. Παῖσιος Ἀραβαντινός, Ρόδος, Ἑλλάς.
 Ἐντιμολ. Ἀρχων Βασίλειος Καμπουράκης, Ρόδος, Ἑλλάς.

IV. Διερμηνεῖς.

- Ἑλένη Δαλαμπέρα, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.
 Ἰωάννα Πάντζαρη, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.
 Ἀγάπη Πασπαράκη, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.
 Κική Πάτσια, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.
 Βασίλειος Παπαθανασίου, Ἀθῆναι, Ἑλλάς.

V. Βοηθητικὸ Προσωπικόν.

Φωτεινὴ Αὐξεντιάδου, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Γεωργία Χαλκίδου, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Gilbert Cudre-Mauroux, Γενεύη, Ἑλβετία.

Marlise Freidig, Γενεύη, Ἑλβετία.

Ἰωάννης Καραγιάννης, Ρόδος, Ἑλλάς.

Μαρία Παϊσάκη, Κρήτη, Ἑλλάς.

Γλυκερία Σαμολαδᾶ, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Renate Sheghen, Γενεύη, Ἑλβετία.

Ἀντώνιος Σεφερίδης, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

Κωνσταντῖνος Σεφερίδης, Θεσσαλονίκη, Ἑλλάς.

(Ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,
Ὀκτώβριος 1988)

Τινὲς ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον (ὡς λ.χ. ὁ καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Καλογήρου) δὲν κατέστη δυνατόν νὰ μετάσχουν τοῦ συνεδρίου.

Συντονιστὴς τῆς Γραμματείας τοῦ Συνεδρίου ἦτο ὁ ἐμψυχῶν τὴν Ἐπιτροπὴν «Πίστις καὶ Τάξις» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, Καθηγητὴς ἐν Στρασβούργῳ Πανος. Ἀρχιμ. κ. Γεννάδιος Λυμούρης, ὅστις κατέβαλεν ὑπερανθρώπους προσπάθειας διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς Γραμματείας τοῦ Συνεδρίου, διὰ τὴν δακτυλογράφησιν τῶν εἰσηγήσεων καὶ τὴν εἰς τοὺς συνέδρους διανομὴν φωτοαντιγράφων αὐτῶν καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν πολλῶν τεχνικῶν ζητημάτων.

Τοὺς συνέδρους ὑπέδέχοντο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Ἀπόστολος καὶ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ρόδου πανος. ἀρχιμ. Παῖσιος Ἀραβαντινός, οἵτινες τὰ μέγιστα ἐκοπίασαν διὰ τὴν ἄνετον καὶ εὐχάριστον ἐν Ρόδῳ παραμονὴν τῶν συνέδρων. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Ἀπόστολος δὲν παρέθεσε μόνον ἐπίσημον γεῦμα πρὸς τιμὴν των, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπὸ ὀρθροῦ βαθέος μέχρι βαθείας νυκτὸς ἦτο πλησίον τῶν συνέδρων, συμπαριστάμενος εἰς αὐτοὺς μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης.

Πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ ἐξαρθῇ ἡ συμπαράστασις εἰς τὸ Συνέδριον τοῦ Νομάρχου Δωδεκανήσου κ. Γιάννη Μαχαιρίδη καὶ τοῦ Δημάρχου Ρόδου Δρος Σάββα Καραγιάννη, οἵτινες ἐβοήθησαν πολὺ εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου, κατὰ δὲ τὰς προσφωνήσεις των εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν παρατεθέντα ἐπίσημα γεύματα ἐξῆραν τὴν σπουδαιότητα τοῦ Συνεδρίου καὶ τὸν στενὸν σύνδεσμον Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς ἀρρήκτους δεσμοὺς ἀγάπης τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῆς Δωδεκανήσου.

Πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συνέδρων ἐκινητοποιήθησαν πολλοὶ κάτοικοι

τῆς Ρόδου καὶ ἰδίως θεολόγοι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐκλεκτὸς ἀδελφὸς τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἑμμανουὴλ Κωνσταντινίδου θεολόγος κ. Κώστας Κωνσταντινίδης, ὅστις μετὰ τῶν δύο ἐξαιρέτων υἱῶν τοῦ Ἰωάννου (φαρμακοποιοῦ) καὶ Μητᾶ (φυσικοῦ) παρέσχε πολλὰς ἐξυπηρετήσεις καὶ περιποιήσεις πρὸς πολλοὺς ἐκ τῶν συνέδρων.

Μετὰ τοῦ Συνεδρίου συνεδυσάσθη καὶ προσκυνηματικὴ ὁλοήμερος ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ τοῦ Πανορμίτου Σύμης, ἔνθα οἱ Σύεδροι, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Ἀποστόλου, ἐγνώρισαν λαμπρὰν φιλοξενίαν, παρασχεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς πανοσ. ἀρχιμ. κ. Γαβριὴλ Μαργαρίτου.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου διεξήχθησαν ἐντὸς τῶν εἰδικῶν καὶ θαυμασίων διὰ συνέδρια καλαισθητῶν χώρων τοῦ μεγάλου καὶ λαμπροῦ ξενοδοχείου «Ρόδος Πάλλας», ἐν τῷ ὁποίῳ Πρόεδρος καὶ Διευθύνων Σύμβουλος εἶναι ὁ ὁφικίαλος Ἀρχὼν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Βασίλειος Καμπουράκης, ὅστις οὐ μόνον παρέσχε ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἀβραμιαίαν φιλοξενίαν εἰς τοὺς συνέδρους, ἀλλ' ἐπὶ πλέον παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐπίσημον γεῦμα καὶ δὲν ἐφείσθη προσωπικῶν ἐξόδων καὶ κόπων, διὰ νὰ γίνῃ ἡ διαμονὴ των ἀνετος καὶ διὰ νὰ διεξαχθῇ τὸ ἔργον των ἐντὸς τῶν πλέον ἰδανικῶν συνθηκῶν.

Ἐπίσημον γεῦμα παρετέθη πρὸς τοὺς συνέδρους καὶ ἐκ μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου, ἐκπροσωπούμενου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσόστομου.

*

Κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ Συνεδρίου ἐγένετο Δοξολογία τελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Ἀποστόλου. Κατὰ τὴν Δοξολογίαν ταύτην ἔψαλε πολυμελὴς μικτὴ χορωδία.

Τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων κ. Χρυσόστομος, ὅστις ἀφ' ἑνὸς μετέφερεν εἰς τοὺς συνέδρους τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐτόνισε τὸν σκοπὸν καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ Συνεδρίου, ὅπερ θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ δύνανται οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ δίδουν λόγον παντὶ τῷ αἰτοῦντι καὶ νὰ στηρίζουν θεολογικῶς τὴν ὑπ' αὐτῶν προβαλλομένην παράδοσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν αὐτῇ θέσιν τῆς γυναικὸς καὶ πρὸς τὸ ζήτημα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἰδιαίτερου Γραφείου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖος ἀνέγνωσεν ἐκ μέρους τοῦ Παναγιωτάτου τὸ ἐξῆς μήνυμά του πρὸς τοὺς συνέδρους:

M H N Y M A

ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ, ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥΠΡΟΣ ΤΟ ΕΝ ΡΟΔῶ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ἱερώτατοι καὶ ἐλλογιμώτατοι σύνεδροι,

Ἐν ἰδιαιτέρᾳ χαρᾷ ἐπικοινωνοῦμεν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρον, τοῦ Φαναρίου, πρὸς ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, συνερχομένους πρὸς ἐξέτασιν ἀπασχολοῦντος μερίδα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου θέματος καὶ ἀπτομένου τῶν ἐνδιαφερόντων καὶ τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ὁρθοδοξίας, εὐρισκομένης ἐν διαλόγῳ ἀγάπης καὶ ἀληθείας πρὸς τὴν μερίδα ταύτην καὶ ἀπευθύνομεν ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν καὶ πατρικὸν χαίρετισμόν.

Ἡ Ἀγία Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία μετὰ χαρᾶς παρακολουθεῖ τὰς κινήσεις καὶ τὰς συζητήσεις καὶ περὶ τῆς θέσεως τῆς γυναικὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ. Ἡ δραστηριότης τῶν γυναικῶν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ, μολοντί προσέθεσεν εἰς αὐτὰς πλείονα βάρη, ἐν τούτοις συνετέλεσεν εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν συναφῶν τομέων διὰ τῶν δώρων τῆς γυναικείας εὐαισθησίας, διαισθησίας καὶ δημιουργικότητος. Ἡ ἀνάδειξις ἡγετικῶν προσωπικοτήτων εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, προερχομένων ἐκ τῶν γυναικῶν, ἀποτελεῖ τὴν καλυτέραν ἐν προκειμένῳ ἀπόδειξιν.

Ἡ συνεχὴς ἐν τῇ ἱστορικῇ ἀνελίξει αὔξεις τοῦ κύρους τῶν γυναικῶν καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσεως, ὡς καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ἐνεργοῦ ἐν τοῖς βιοτικοῖς πράγμασι ρόλου αὐτῶν, ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν μεταμόρφωσιν καὶ μεταρρύθμισιν τῶν θεσμῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἀπὸ μέρους τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ὑπελόγησε τὰς ἱστορικὰς συνθήκας τῆς ἐποχῆς καὶ τὰς κοινωνικὰς συμβατικότητας, αἱ ὁποῖαι ἐλειτούργουν εἰς βάρος τῶν γυναικῶν καὶ περιώριζον τὴν δράσιν καὶ προσφορὰν αὐτῶν εἰς τὴν ἀναπαραγωγὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ εἰς μίαν ἀπλὴν μόνον ἐκδήλωσιν τῶν ἰκανοτήτων καὶ τῶν προσόντων αὐτῶν.

Αἱ γυναῖκες τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου ἀποδεικνύονται γενναίωτεραι τῶν ἀνδρῶν μαθητῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πάθους καὶ τοῦ Σταυροῦ, ἀξιοῦνται πρῶται τῆς θέας τοῦ Ἀναστάντος καὶ γίνονται οὕτω μάρτυρες τῶν σωτηριωδῶν γεγονότων τῆς Θείας Οἰκονομίας. Ἀσφαλῶς θὰ ἐξένιζεν εἰς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ἡ περὶ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς Ἀποστόλους ἐν συνεχείᾳ ἀποστολικῇ δρασίᾳ τῶν γυναικῶν εἰς πλείστους τομεῖς τῆς πρωτοχριστιανικῆς κοινότητος.

Τὸ ριζοσπαστικὸν κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν συνεχείᾳ «οὐκ

ἐν ἄρσεν καὶ θήλῃ» εὗρεν ἐφαρμογὴν ἄμεσον ὑπὸ τοῦ ἰδίου, στρατεύσαντος πλειάδα γυναικῶν εἰς τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον καὶ παρασχόντος εἰς αὐτὰς ὑπερζήλους θέσεις διακονίας καὶ προσφορᾶς. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ εἶναι πλήρεις ἐπαίνων πρὸς συνεργάτιδας αὐτοῦ ἁγίας γυναῖκας, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀποκαλῇ τὴν Φοίβην προστάτιδα πολλῶν ἀδελφῶν καὶ τοῦ ἰδίου (πρβλ. Ρωμ. 16,2).

Ἐν τῇ μακροίῳν ἱστορίᾳ αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία, στοιχοῦσα τῷ παραδείγματι τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἐστράτευσεν ἀδιακρίτως ἀνδρας καὶ γυναῖκας εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πνευματικῆς τελειώσεως καὶ σωτηρίας. Δὲν διέκρινε μεταξὺ ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων πνευματικῶν ἀθλημάτων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέχεται τὴν ἐνεργότεραν συμμετοχὴν τῆς γυναικὸς εἰς τὰ κοινά, ἔνθα πολλάκις ὑπερβάλλει καὶ νικᾷ τὸν ἄνδρα. Ἐκτιμᾷ ὅτι αἱ κατακτήσεις τῶν γυναικῶν ἀποτελοῦν ἐφαρμογὴν τῆς θερησκεντικῆς ἐλευθερίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἐρείδεται πᾶς ὕγις φεμινισμός. Ἡ προσπάθεια ὁμως ἐφαρμογῆς τῆς ἰσότητος μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐξέλθῃ τῶν κεκανονισμένων ὁρίων καὶ ὄχι μόνον νὰ ἐπιχειρῇ ἰσοπέδωσιν καὶ αὐτῶν ἀκόμῃ τῶν φυσικῶν καὶ βιολογικῶν διαφορῶν μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς διεκδικήσεις εἰς τὸν χῶρον τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ἀνακηνηθέντος ἐσχάτως θέματος τῆς «ἱερωσύνης» τῶν γυναικῶν, ὅπερ παρέχει, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἀνυπερβλήτα ἐμπόδια εἰς τὴν ποθομένην καὶ ἐπιδιωκομένην ἔνωσιν τῶν Χριστιανῶν, δὲν ἔχει θέσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ Διορθόδοξον Συνέδριον τῆς Ρόδου θὰ συμβάλῃ σημαντικῶς εἰς τὸν ἐντοπισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν θεολογικῶν λόγων, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία θεωρεῖ ἀδύνατον τὴν «χειροτονίαν» τῶν γυναικῶν. Δὲν πρόκειται περὶ ἐμμονῆς εἰς ρητορικά σχήματα, ἀλλὰ πρόκειται περὶ στάσεως ἐδραιωμένης ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος. Ἐπλανᾶτο, μήπως, ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τόσους αἰῶνας, μὴ παρέχονσα τὴν «ἱερωσύνην» εἰς γυναῖκας; Ὅχι μόνον δὲν ἐπλανᾶτο, ἀλλὰ καὶ ἐνσυνειδήτως κατεδίκαζε τοὺς ὑποστηρίζαντας τοιαύτας ἀξιώσεις. Ἡ καθολικότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι μόνον γεωγραφική, ἀλλὰ καὶ διαχρονική. Σημαίνει ὅτι ἡ Ἐκκλησία τηρεῖ τὰ πιστευθέντα εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς. Φυλάσσει ὅ,τι πανταχοῦ, πάντοτε καὶ ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη.

Ἀναμένοντες μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος τοὺς καρποὺς τοῦ εἰς ὕλοποίησιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως συγκαλουμένου συνεδρίου τούτου, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τοὺς συνερχομένους πλούσιον τὸν φωτισμὸν τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος, Ὁὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν πάντων.

ἡ ἀληθὴς Ὁκτωβρίου λα'

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Δ η μ ή τ ρ ι ο ς

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ μηνύματος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ εὐχαριστηρίου τηλεγραφήματος πρὸς τὸν Παναγιώτατον, ὡς καὶ τηλεγραφημάτων πρὸς πάντας τοὺς Σεπτοὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διὰ τῶν ὁποίων τηλεγραφημάτων ἐζητήθησαν αἱ εὐχαὶ αὐτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου.

Χαιρετιστήρια μηνύματα πρὸς τὸ Συνέδριον ἀπηυθύνθησαν καὶ ἐκ μέρους τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Ἀποστόλου, τοῦ βουλευτοῦ κ. Γ. Χιωτάκη, τοῦ Δημάρχου Ρόδου Δρος Σάββα Καραγιάννη καὶ τοῦ Προέδρου καὶ Διευθύνοντος Συμβούλου τοῦ ξενοδοχείου «Ρόδος-Πάλλας» κ. Βασιλείου Καμπουράκη.

Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συνεδρίου ὤρίσθη ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας κ. Κωνσταντῖνος Πάτελος, εἰδικοί δὲ Γραμματεῖς αὐτοῦ ἐξελέγησαν ὁ Καθηγητὴς κ. Βλάσιος Φειδᾶς καὶ ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Καθηγητὴς πατὴρ Θωμᾶς Fitzgerald.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τὴν ἐπιθεξίαν πηδαλιουχίαν τοῦ Γενικοῦ Προέδρου Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου διεξήχθησαν μετ' ἀπολύτου τάξεως καὶ πλήρους ἐλευθερίας εἰς τὴν ἔκφρασιν γνώμων, ἀκόμῃ καὶ διαφωνιῶν, ἐκ μέρους τῶν συνέδρων.

Εἰς τὰς ἐπὶ μέρους πρωϊνάς καὶ ἀπογευματινάς συνεδρίας, καθ' ἃς ἀνεγινώσκοντο αἱ εἰσηγήσεις καὶ διεξήγοντο αἱ ἐπ' αὐτῶν συζητήσεις, προήδρευον Ἱεράρχαι, ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ σειρὰν ἐγένοντο αἱ ἐξῆς εἰσηγήσεις, τῶν ὁποίων οἱ τίτλοι διετυπώθησαν ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου: 1) Τοῦ, λίαν γνωστοῦ ἐν Ἑλλάδι, Πανοσιολ. Καθηγητοῦ π. Εἰρήναίου Μπούλοβιτς (Boulovic) ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἄρσεν καὶ θῆλυ κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, μὲ εἰδικὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ Γαλ. 3,28: «οὐκ ἔστι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (ἐλληνιστί). 2) Τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Καθηγητοῦ π. Κωνσταντίνου Γκαλερίου (Galeriu) ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἄρσεν καὶ θῆλυ κατὰ τὴν Πατερικὴν Διδασκαλίαν (γαλλιστί). 3) Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Χρήστου Βούλγαρη ἐπὶ τοῦ θέματος: Τὸ Μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν (ἀγγλιστί). 4) Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἰωάννου Ἐρικσον (Ericsson) ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἡ Ἱερωσύνη καὶ ἡ γυνὴ ἐξ ἐπόψεως ἐκκλησιολογικῆς (ἀγγλιστί). 5) Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἡ Ἱερωσύνη καὶ ἡ γυνὴ ἐξ ἐπόψεως ἐκκλησιολογικῆς (ἐλληνιστί). 6) Τῆς Καθηγητρίας κ. Φρανσουᾶς Ζαλὲν (Jeanlin) ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἡ θέσις τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλη-

σίαν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν χειροτονίαν τῶν γυναικῶν (ἀγγλιστί). 7) Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Βλασίου Φειδᾶ ἐπὶ τοῦ θέματος: Τὸ ἀνεπίτρεπτον τῆς Ἱερωσύνης τῶν γυναικῶν (κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας) (ἐλληνιστί). 8) Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἰωάννου Φουντούλη ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἡ γυναίκα εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐνοριακὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας (ἐλληνιστί). 9) Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου ἐπὶ τοῦ θέματος: Ὁ θεσμὸς τῶν Διακονισσῶν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἡ δυνατότης ἀναβιώσεως αὐτοῦ (ἐλληνιστί). 10) Τῆς Καθηγητρίας κ. Φρίντας Χαντὰτ (Haddad) ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἡ γυναίκα ἐν τῷ τῆς συγχρόνου ἐκκοσμικευμένης κοινωνίας (ἀγγλιστί). 11) Τῆς Ὁσιωτάτης Ἡγουμένης Nazaria Nita ἐπὶ τοῦ θέματος: Ἡ διακονία τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν (γαλλιστί). 12) Τῆς Καθηγητρίας κ. Κυριακῆς Φιτζέραλντ (Fitzgerald) ἐπὶ τοῦ θέματος: Ὁρθόδοξος ἀξιολόγησις τῆς φεμινιστικῆς θεολογίας (ἀγγλιστί). καὶ 13) Τοῦ Πανοσ. ἀρχιμ. Καθηγητοῦ Δρος Γενναδίου Λυμούρη, ἐπὶ τοῦ θέματος: Ὁρθόδοξοι τοποθετήσεις ἐναντι τῶν ἐτεροδόξων ἀπόψεων ὑπὲρ τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν (ἀγγλιστί).

Ἐπὶ πασῶν τῶν Εἰσηγήσεων διεξήχθη ζωηρὰ συζήτησις, ἣτις ἐπέδρασε τὰ μέγιστα εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων τῶν τριῶν ἐπιτροπῶν, αἵτινες εἰργάσθησαν ἐντατικῶς: ἡ Α' ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πρεβέζης κ. Μελετίου, ἡ Β' ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ πατρὸς Vitali Boronoy καὶ ἡ Γ' ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῆς κ. St. Petrova.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ὁλομελείας κριτικὴν ἀξιολόγησιν τῶν ἐκθέσεων τῶν τριῶν Ἐπιτροπῶν ἐνεκρίθη ὁμοφώνως κατ' ἀρχὴν καὶ μεθ' ὠρισμένων ὑποδείξεων ἡ διατύπωσις τοῦ ὑπὸ τῶν Γραμματέων τοῦ Συνεδρίου συνταχθέντος σχεδίου κειμένου τῶν Συμπερασμάτων, ὅπερ θὰ κοινοποιηθῇ προσεχῶς ὑπὸ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς πάσας τὰς ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ θὰ εἶναι προσιτὸν τοῖς πᾶσιν. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ Συνεδρίου ἐξουσιοδοτήθησαν νὰ ἀναλάβουν τὴν εὐθύνην τῆς συμφώνως πρὸς τὰς γενομένας ὑποδείξεις ἀποκρυσταλλώσεως τοῦ κατ' ἀρχὴν ἐγκριθέντος Κειμένου τῶν Συμπερασμάτων, ὅπερ ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ εἶναι κείμενον πρὸς περαιτέρω συζήτησιν.

Ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐξεδόθη διὰ τὸν Τύπον τὸ κάτωθι Ἀνακοινωθέν:

ΤΕΛΙΚΟ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ

Τὸ Διορθόδοξο Θεολογικὸν Συνέδριον, πού μὲ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνήλθε στὴ Ρόδο ὑπὸ τὴν προεδρεία τοῦ Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου, ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁλοκλήρωσε τὶς ἐργασίες του τὸ Σάββατο, 5 Νοεμβρίου 1988.

Ὑπευθυμίζεται ὅτι τὸ Συνέδριον αὐτὸ συνήλθε μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξης Διάσκεψης τοῦ 1986, ἡ ὁποία ἐλήφθη κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ ὁρισμένες Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες πού προβαίνουν σὲ χειροτονία γυναικῶν.

Τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ τῆς Ρόδου ἦταν: «Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὰ περὶ χειροτονίας τῶν γυναικῶν». Τὸ Συνέδριον διεξήχθη μὲ ἀπόλυτη τάξη καὶ πλήρη ἐλευθερία στὴν ἔκφραση γνώμῶν ἀπὸ μέρους τῶν συνέδρων. Αὐτοὶ ἦσαν ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες ἀπὸ τὶς διάφορες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, μοναχοὶ καὶ μοναχές, ἄνδρες καὶ πολυάριθμες γυναῖκες. Στὸ τέλος τοῦ Συνεδρίου ψηφίστηκε, ὁμόφωνα, κείμενο Συμπερασμάτων.

Στὰ Συμπεράσματα αὐτὰ τονίζονται κατὰ σειρά οἱ θεολογικὲς προϋποθέσεις πού θεμελιώνουν τὴν ἰδιαίτερη θέση τῆς γυναῖκας μέσα στὸ προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ θεσμὸ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Θεωρεῖται ἡ γυναῖκα σὰν τὸ ἀναφαίρετο καὶ ὁμότιμο στοιχεῖο τῆς ζωῆς. Αὐτὴ, μαζὶ καὶ παράλληλα πρὸς τὸν ἄνδρα, σὰν δύο φύλα τοῦ ἐνὸς καὶ ἀδιαίρετου ἀνθρώπινου γένους, ἀπαρτίζουν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἄνδρας καὶ γυναῖκα, πλασμένοι κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ, μετέχουν ἀπὸ κοινοῦ στὴ σωστικὴ ἐνέργεια τοῦ Χριστοῦ καὶ στὰ χαρίσματα καὶ τὶς δωρεὲς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος χωρὶς καμμιά διάκριση.

Στὴ συστοιχία Ἀδὰμ-Χριστοῦ ὑπάρχει ἡ ἀντίστοιχη ἀναλογία Εὔας-Παναγίας καὶ ἡ τελευταία αὕτη συστοιχία δίνει τὴν πραγματικὴ διάσταση τῆς γυναῖκας μέσα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Αὐτὸ δίνει τὸ δικαίωμα καὶ τὴ δυνατότητα στὴν ὀρθόδοξη γυναῖκα νὰ μετέχει στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες καὶ τὴ διακονία της σὲ διάφορους τομεῖς πού τὸ Συνέδριον καθόρισε μὲ ἀκρίβεια.

Ἄν ἡ Μυστηριακὴ Ἱερωσύνη δόθηκε ἀπὸ τὸ Χριστὸ στοὺς Ἀποστόλους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς στοὺς διαδόχους τους καὶ ὑπάρχει σήμερα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅπως καὶ σ' ὅλες τὶς ἄλλες Ἐκκλησίες Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, στὸ γνωστὸ ἱερατεῖο πού περιορίζεται μόνο στοὺς ἄνδρες καὶ πού σ' αὐτὸ δὲν γίνονται δεκτὲς γυναῖκες, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ εἰσάγεται μείωσις ἢ ὑποβάθμιση τῆς γυναῖκας. Ἀντίθετα ἀναγνωρίσθηκε ἀπὸ τὸ Συνέδριον ὅτι ἡ ὀρθόδοξη γυναῖκα μπορεῖ νὰ ζήσει ἀπόλυτα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ζωὴ καὶ νὰ ἀσκῇ τὴν πρέπουσα ἐκκλησιαστικὴ διακονία μέσα καὶ ἔξω τοῦ

ναοῦ ὑπὸ διάφορα σχήματα, πάντοτε ἐκκλησιαστικά καὶ ἂν ἀκόμη δὲν εἶναι ἱερατικά.

Ὑπὸ τὸν βαθμὸ καὶ τὴν ιδιότητα τῆς διακονίσης, τοῦ πανάρχαιου αὐτοῦ θεσμοῦ στήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλες συγκριμένες ιδιότητες, ἡ ὀρθόδοξη γυναῖκα καλεῖται σήμερον νὰ συμπαρασταθεῖ στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σὲ χώρους ὅπως εἶναι ἡ ποιμαντική, ἡ λειτουργική, ἡ κατηχητική, ἡ διδασκτική, ἡ ἱεραποστολική, ἡ κοινωνική ἀποστολή της, παράλληλα βέβαια πρὸς τὴν παρουσία καὶ τὴν ἀνάλογον προσφορά της μέσα στὶς ἱερὲς στέγες τοῦ γυναικείου Μοναχισμοῦ.

Τὸ Συνέδριον ἀνεγνώρισε κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν ἰσότητα τῶν δύο φύλων, τὴ σημασία τοῦ γυναικείου παράγοντος γιὰ τὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξῆρε τὴν κάθε εἶδους δυνατὴ προσφορά καὶ διακονία της γιὰ τὸ σύνολο τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Συνέδριον δὲν παρέλειψε νὰ ἀξιολογήσῃ καὶ νὰ δώσῃ τὴ θεμελιωμένη ὀρθόδοξον ἀπάντησιν καὶ σὲ ὁρισμένες ὑπερβολὰς τοῦ σύγχρονου φεμινιστικοῦ κινήματος, ποὺ ἀναπτύσσεται κυρίως στὴ δύση καὶ ἔχει ποικίλες προεκτάσεις.

Τὸ κείμενον αὐτὸ τῶν Συμπερασμάτων τοῦ Συνεδρίου θὰ σταλεῖ, κατὰ τὴν τάξιν, ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην σ' ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ὡς κείμενον ποὺ θεολογικὰ θεμελιώνει τὴ διδασκαλίαν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ τόσο ἐπικαιρὸ αὐτὸ θέμα τῆς θέσεως τῆς γυναικὸς στήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπτοῦ τῆς χειροτονίας της, καὶ γιὰ ἀνάλογον χρῆσιν στὸν ὅρον τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων.

Ρόδος, 5 Νοεμβρίου 1988

(Ἀπὸ τὴ Γραμματεία τοῦ Συνεδρίου)

*

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ Συνέδριον ἀποτελεῖ ἓνα σταθμὸν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας καὶ θὰ παράσχω ἀφορμὴν εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας ἀφ' ἑνὸς νὰ μελετήσουν σοβαρῶς τὸ ζήτημα τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ παναρχαίου θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀνανεώσουν τοὺς τρόπους προβολῆς τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ συνεδρίου μακραίωνος ὀρθόδοξου παραδόσεως. Ὡς ἰδιαιτέρως ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ ὑπογραφομένου κατὰ τὰς ἐν τῷ συνεδρίῳ συζητήσεις καὶ παρεμβάσεις του, ἡ ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων προβολὴ τῆς παραδόσεως ταύτης πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν προβάλλουσαν τὴν χειροτονίαν τῶν διακονισσῶν μακραίωνα πρᾶξιν ταύτης καὶ οὐχὶ εἰς μὴ πειστικὰ θεολογικὰ ἐπιχειρήματα, χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῆς σχολαστικῆς θεολογικῆς παραδόσεως τῆς Δύσεως ἢ ὑπὸ Ὁρθόδοξων τινῶν, οἵτινες, παραγνῶρίζοντες τὴν ὑπαρξίν

καὶ τοῦ ἀποφατικοῦ στοιχείου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Θεολογίᾳ, ἀντιμετωπίζουν τὸ ζήτημα τοῦ συνεδρίου προσπαθοῦντες νὰ εἰσδύσουν εἰς τὸ ἀπρόσιτον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος δι' ἐνδοκοσμικῶν βιολογικῶν κατηγοριῶν σκέψεως καὶ συλλογισμοῦ καὶ οὕτω νὰ συσχετίσουν ἐννοίας ἀσχέτους πρὸς ἀλλήλας.